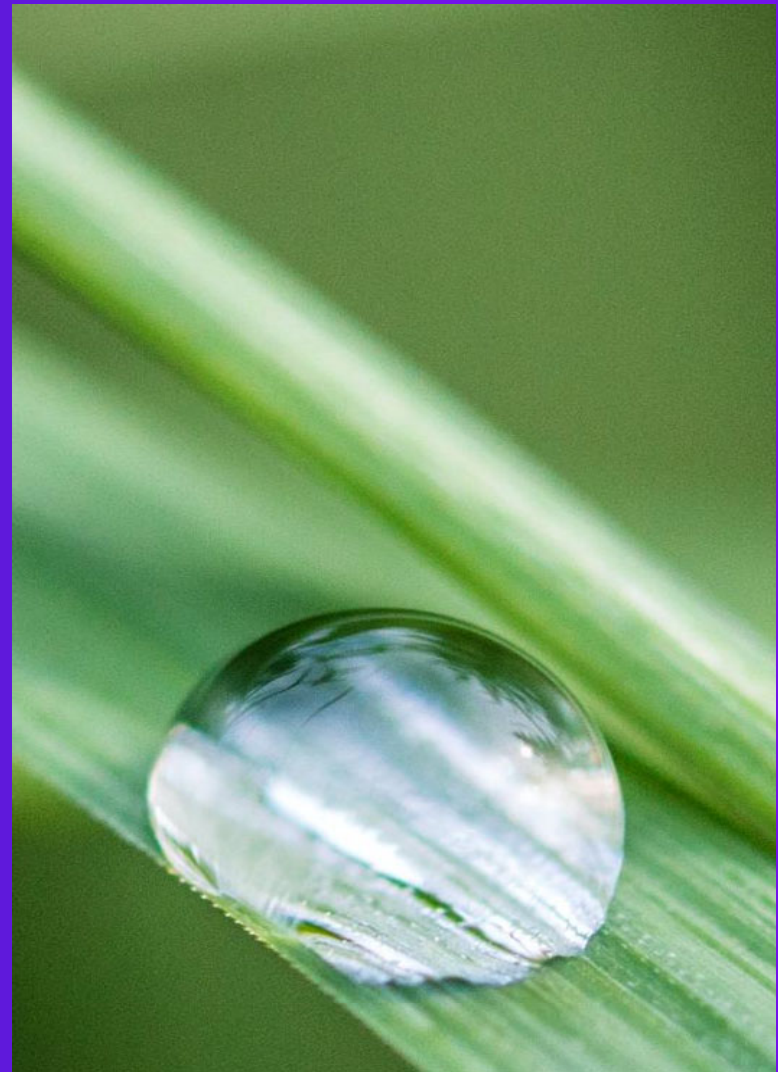

Ilmastorahasto Oy:n ulkoisen arviointi

Työ- ja elinkeinoministeriö

—

1.12.2022

Yhteenveto

Ilmastorahasto Oy:n toimiohjeessa todetaan, että vuoden 2022 loppupuolella arvioidaan laaja-alaisesti Ilmastorahaston käynnistymisen onnistuminen sisältäen perusteellisen arvion Ilmastorahaston instrumenteista.

Samassa yhteydessä tarkastetaan mahdollisen lisäpääomituksen tarve sekä arvioidaan Ilmastorahaston pääoman määrää suhteessa toiminnan jatkuvuuteen.

Arvioinnin tavoitteena on ollut tuottaa ulkopuolista, systemaattista ja analyttistä arviointitietoa Ilmastorahaston toiminnasta ja toiminnan kehittämiseen liittyvistä mahdollisista eri tekijöistä.

Arvioinnin tavoitteena on tukea Ilmastorahaston kehittämistoimintaa ja tuottaa Ilmastorahastolle sekä työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjauksesta vastaaville tahoille sekä lyhyen että pitkän aikavälin kehittämissuosituksia.

KESKEISET HAVAINNOT

- 1 Toiminnalla on selkeä yhteiskunnallinen relevanssi. Yhtiön toiminnan tavoitteet liittyvät akuutin yhteiskunnallisen ongelman ratkaisemiseen ja yhtiön toiminta fokusoituu laaja-alaisen tutkimuksen esiin tuomiin tarpeisiin vauhdittaa vihreää siirtymää
 - 2 Ilmastorahastolla on selkeästi määritelty ja perusteltu erityistehtävärooli, joka asemoi sen selkeästi erilleen valtion muista rahoitusyhtiöistä.
 - 3 Ilmastorahaston hallintorakenteet toimivat tällä hetkellä hyvin ja niiden nähdään tukevan yhtiön käynnistysvaihetta.
 - 4 Ilmastorahasto on onnistunut rekrytoimaan keskeistä osaamista ja kyvykkyyksiä yhtiön palvelukseen, joka mahdollistaa toiminnan kasvun tavoiteltuun rahoitusvolyymiin ja toiminnan edelleen kehittämisen.
 - 5 Ilmastorahasto on onnistunut positioitumaan rahoitusmarkkinoilla tarkoituksenmukaisesti
 - 6 Tehdyt sijoituspäätökset ja muodostunut hankevirta ovat linjassa Ilmastorahaston erityistehtävän ja tavoitteiden kanssa.
 - 7 Yhtiö tarvitsee noin 300 M€ pääomituksen, jotta se pystyy toteuttamaan tavoitteen mukaisen 130 M€ vuosittaisen rahoitusvolyymien vuosina 2023-2026.
- Valtioneuvoston yleisistunto päätti yhtiön pääomittamisesta 200 M€ 24.11.2022. TEM:n ja Ilmastorahaston välinen sopimus allekirjoitettiin 30.11.2022.
- 100 M€ esitettiin myöhempää pääomittamista varten.

SUOSITUKSET

- 1 Ilmastorahaston toiminnan käynnistysvaihe on tämän arvioinnin perusteella sujunut hyvin. Tehdyn arvioinnin perusteella suosittelemme, että Ilmastorahasto ja sen omistajaohjaus kiinnittävät seuraavina toimintavuosina enemmän huomiota toiminnan jatkuvuuden suunnitteluun.
- 2 Ilmastorahaston operatiivisen johdon, yhtiön hallituksen sekä omistajaohjauksen tulisi käynnistää strateginen keskustelu siitä, missä määrin Ilmastorahaston sijoitusten riskitasoa on syytä nostaa esimerkiksi käytössä olevaa rahoitusinstrumenttivalikoimaa laajentamalla.
- 3 Ilmastorahaston toiminnan vaikutuksia ja vaikuttavuutta tulee seurata tiiviisti sekä yhtiön tekemän oman jatkuvan arvioinnin keinoin että ulkopuolisten arviointien avulla.

Sisällys

01	Yhteenveto	2
02	Arvioinnin tausta ja tavoitteet	4
03	Arvioinnin havainnot	12
04	Johtopäätökset	21
05	Arvioitsijoiden esittämiä suosituksia	29
06	Liitteet	33

02

Arvioinnin tausta ja tavoitteet

Arvioinnin kohde

- Suomen hallitus julkisti ilmastokokouksessaan helmikuussa 2020 perustavansa Ilmastorahaston Valtion kehitysyhtiö Vaken pohjalle. Rahasto keskittyy ilmastomuutoksen torjuntaan, teollisuuden vähähiilisyyden vauhdittamiseen sekä digitalisaation edistämiseen. Ilmastorahasto on osaltaan valtiotoimena vauhdittamassa tarvittavia lisäinvestointeja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.
- Ilmastorahasto Oy on valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, jonka toimialana on pääomasijoitustoiminta ja muu rahoitustoiminta.
- Erityistehtäväyhtiön luonteeseen kuuluu, ettei yhtiö pyri maksimoimaan oman toimintansa tuottoa vaan pyrkii toteuttamaan yhteiskunnalliset tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti ja maksimoimaan yhteiskunnallisen tuloksen. Pitkällä aikavälillä yhtiön tekemien sijoitusten ja rahoituksen kohteiden toiminnan tulee kuitenkin olla kokonaisuutena arvioiden itsekannattava.
- Ilmastorahaston ensisijaisina rahoituskohteina ovat ilmastoratkaisujen kaupalliset skaalaukset: uuden teknologian tai sitä hyödyntävän liiketoimintamallin todentaminen ensimmäistä kertaa kaupallisessa tai teollisessa mittakaavassa. Yhtiön toisen rahoituskategorian muodostavat päästövähennyksiä mahdollistavat fyysiset tai digitaaliset alustat.
- Yhtiön omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut yhtiön noudatettavaksi toimiohjeen, jossa määritellään mm. omistajan yhtiölle asettamat tavoitteet, omistajuutta ohjaavat strategiset periaatteet, yhtiön hallinnoinnin erityispiirteet ja varallisuuden hallinnointiin liittyvät seikat. Siten yhtiölle annettu toimiohje on keskeisin valtion omistajastrategiaa yhtiössä määrittävä asiakirja.

Ilmastorahasto Oy on valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, jonka toimialana on pääomasijoitustoiminta ja muu rahoitustoiminta.

Ilmastorahaston toiminnan käynnistyminen

Arvioinnin tausta ja tavoitteet

- Työ- ja elinkeinoministeriön Ilmastorahasto Oy:lle antamassa toimiohjeessa todetaan, että vuoden 2022 loppupuolella arvioidaan laaja-alaisesti Ilmastorahaston käynnistymisen onnistuminen sisältäen perusteellisen arvion Ilmastorahaston instrumenteista.
- Lisäksi samassa yhteydessä tarkastetaan mahdollisen lisöpääomituksen tarve sekä arvioidaan Ilmastorahaston pääoman määrää suhteessa toiminnan jatkuvuuteen.
- Tämän ulkoisen arvioinnin toteutuksesta on vastannut KPMG Oy Ab.
- Arvioinnin tavoitteena on ollut tuottaa ulkopuolista, systemaattista ja analyttistä arviointitietoa Ilmastorahaston toiminnasta ja toiminnan kehittämiseen liittyvistä mahdollisista eri tekijöistä.
- Työssä on tuotettu toimiohjeen määräysten mukainen perusteellinen arvio yhtiön toiminnan käynnistymisen onnistumisesta sekä muista toimiohjeessa arvioitaviksi määräytyistä seikoista.
- Arviointityön fokus on ollut erityisesti yhtiön toiminnan käynnistymisen onnistumisen arvioinnissa.
- Arvioinnin tavoitteena on tukea Ilmastorahaston systemaattista kehittämistoimintaa ja tuottaa Ilmastorahastolle sekä työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjauksesta vastaaville tahoille sekä lyhyen että pitkän aikavälin kehittämissuosituksia.
- Arvioinnissa käytetty aineisto on koostunut Ilmastorahaston operatiivisen johdon, yhtiön hallituksen ja sijoitusneuvoston jäsenten haastatteluista sekä omistajaohjauksesta vastaavien ja yhtiön perustamisvaiheessa mukana olleiden asiantuntijoiden kuulemisesta.
- Arvioitsijoille on toimitettu myös runsaasti yhtiön sisäistä strategista ja operatiivista toimintaa kuvaavia dokumentteja sekä yhtiön perustamisvaiheeseen ja omistajaohjaukseen liittyviä asiakirjoja.
- Oheista dokumenttia luettaessa tulee huomioida, että käytetyt oletukset ja laskelmat perustuvat KPMG:lle toimitettuun informaatioon, eikä niiden oikeellisuutta ole riippumattomasti tarkastettu.

Arviointityön fokus on ollut erityisesti yhtiön toiminnan käynnistymisen onnistumisen arvioinnissa.

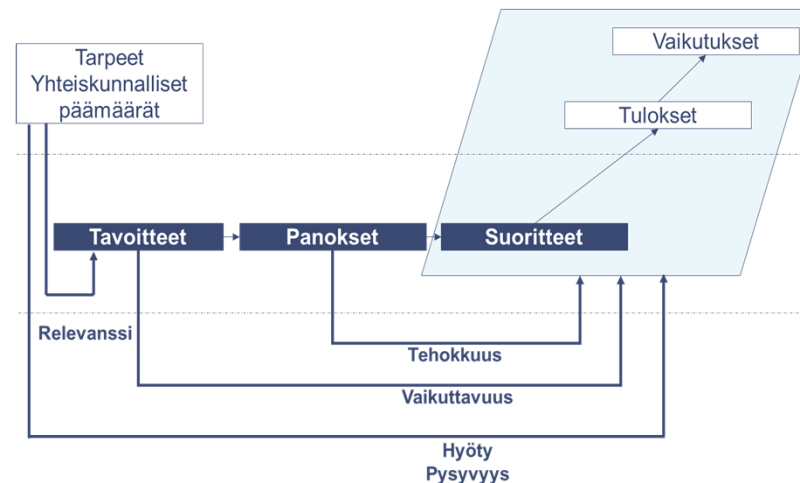
Arvioinnin viitekehys ja rajaukset

Arvioinnissa on hyödynnetty vieressä esitettyä geneeristä arvioinnin viitekehystä, joka Ilmastorahaston toimintaan peilaten on tarkoittanut seuraavaa:

Tarpeet ja yhteiskunnalliset päämäärät. Ilmastorahaston tarkoituksena on edistää ilmastonmuutoksen torjumista, teollisuuden vähähiilisyysvauhdittamista ja digitalisaatiota Suomessa. Tässä arvioinnissa on tarkasteltu yhtiön toimiohjessa määrätyn omistajastrategian toteutumista suhteessa Ilmastorahaston ensimmäisen kahden toimintavuoden aikana tekemiin sijoituspäätöksiin ja yhtiön tekemiin strategisiin linjauksiin. Näiden tarkastelu suhteessa toiminnalle asetettuihin tavoitteisiin määrittää toiminnan relevanssinäkökulman.

Tavoitteet, panokset ja suoritteet: Ilmastorahaston operatiivisen toiminnan ja toimintamallin tarkastelussa on fokusoiduttu yhtiön toiminnan käynnistymisen onnistumiseen, yhtiön rahoitusinstrumentteihin ja niiden soveltuvuuteen, mahdolliseen lisäpääomituksen tarpeeseen ja pääoman määrään suhteessa toiminnan jatkuvuuteen ja asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi tässä osiossa arvioinnin kohteena ovat olleet myös yhtiön sisäinen järjestäytyminen sekä yleisemmin järjestäytyminen osana TEM-konsernia.

Tulokset ja vaikutukset: Tulosten ja vaikutusten tarkastelu ei tässä arvioinnissa nouse keskeiseen tarkasteluun. Perusteluna tälle on se, että arviointi fokusoituu erityisesti Ilmastorahaston toiminnan käynnistysvaiheeseen ja tulosten sekä erityisesti vaikutusten arviointi edellyttää pidempää tarkasteluperiodia.

Toiminnan tulosten ja vaikutusten arviointia ei ole tämän arvioinnin yhteydessä toteutettu.

Arvioinnin keskeiset kysymykset (1/3)

Edellä esitettyihin arvioinnin tavoitteisiin peilaten keskeiset arviointiteemat ja –kysymykset ovat olleet seuraavanlaisia:

Miten selkeitä ja relevantteja Ilmastorahaston toiminnan tavoitteet ja sen rooli ovat?

- Miten Ilmastorahaston olemassaoloa perustellaan ja mikä on sen taustalla oleva tarve yhteiskunnan näkökulmasta?
- Ovatko Ilmastorahastolle asetetut tavoitteet selkeitä ja tarkoituksenmukaisia?
- Ovatko Ilmastorahaston rahoituskriteerit (toimiohjeessa määritelty kolmiportainen malli) selkeitä ja tarkoituksenmukaisia?
- Kuinka hyvin Ilmastorahaston tavoitteet ja rahoituksen käytön periaatteet tukevat hiilineutraaliuteen (2035) liittyvien tavoitteiden toteuttamista?
- Mitä kehitettävää toiminnan tavoitteisiin tai toiminnan rooliin liittyy?

Miten Ilmastorahaston operatiiviset rakenteet ja resurssit tukevat tavoitteiden toteuttamista?

- Miten Ilmastorahaston operatiivinen rakenne tällä hetkellä toimii?
- Miten hyvin Ilmastorahaston henkilöstöresurssit (ml. osaaminen) tukevat toiminnan tavoitteiden toteutumista?
- Miten Ilmastorahaston operatiivista toimintaa tukevat rakenteet (hallitustyöskentely, omistajaohjaus sekä sijoitusneuvosto) toimivat?
- Mitä kehitettävää toiminnan rakenteisiin, resursointiin tai ohjaukseen liittyen on havaittavissa?

*Toiminnan
tavoitteita,
rakenteita,
resursointia ja
ohjausta koskevat
arviointikysymykset*

Arvioinnin keskeiset kysymykset (2/3)

Edellä esitettyihin arvioinnin tavoitteisiin peilaten keskeiset arviointiteemat ja –kysymykset ovat olleet seuraavanlaisia:

Miten hyvin Ilmastorahaston käytössä oleva pääoma ja rahoitusinstrumentit vastaavat toiminnalle asetettuihin tavoitteisiin?

- Miten hyvin Ilmastorahaston käytettävissä oleva rahoituspääoma vastaa tavoitteisiin liittyvää rahoituskysyntää?
- Miten hyvin ilmastorahaston käytössä olevat rahoitusinstrumentit vastaavat rahoituskohteiden tarpeisiin?
- Mitä mahdollisia muutostarpeita Ilmastorahaston rahoitukseen liittyy ja millä muutoksilla voidaan arvioida olevan tavoitteiden kannalta eniten vaikuttavuutta?

Miten hyvin Ilmastorahasto on onnistunut rahoituksen kohdentamisessa tavoitteisiin nähden?

- Missä määrin toimiohjeessa määritelty prosentuaalinen jako (65 % ilmastomuutoksen ehkäisyyn ja 35 % digitalisaatioon) on ohjannut Ilmastorahaston toiminnan rahoitusta?
- Miten hyvin toimiohjeessa määritelty suhde vastaa rahoituksen kysyntään nykyisellään ja miten sen voidaan arvioida muuttuvan pidemmällä aikavälillä?
- Miten hyvin Ilmastorahasto on onnistunut tekemässään päätöksessä keskittämään toiminnan käynnistämisvaiheessa rahoitusta a) ilmastoratkaisujen kaupallisiin skaalauksiin sekä b) päästövähennyksiä mahdollistaviin alustoihin?
- Mitä mahdollisia muutostarpeita toimiohjeen rahoituksellisiin linjauksiin liittyy?

*Rahoituksen
nykytilaa koskevat
arviointikysymykset*

Arvioinnin keskeiset kysymykset (3/3)

Edellä esitettyihin arvioinnin tavoitteisiin peilaten keskeiset arviointiteemat ja –kysymykset ovat olleet seuraavanlaisia:

Miten hyvin Ilmastorahaston markkinointi, valinta, rahoitus- ja seurantaprosessit toimivat? (Deal flow ja seuranta)

- Miten hyvin rahoitusmahdollisuuksien markkinointi toimii? Tuottaako se riittävästi laadukkaita ja varteenotettavia hanke-ehdotuksia?
- Miten rahoitettavien hankeaihioiden tunnistamisprosessi on toteutettu ja miten se tällä hetkellä toimii?
- Miten hankkeiden valintaprosessi (kynnysehdot, IR vaikutuskriteerit, ahiokohtainen tarkastelu) tällä hetkellä toimii?
- Miten rahoituspäätösten toteuttamisprosessi tällä hetkellä toimii?
- Millä toimenpiteillä yksittäisten rahoitettujen hankkeiden etenemistä ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan?
- Millä toimenpiteillä rahoitettujen hankkeiden kokonaisuuden (portfolio-tarkastelu) etenemistä ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan?
- Mitä mahdollisia kehitystarpeita Ilmastorahaston valinta-, rahoitus- ja seurantaprosesseihin liittyy?

*Rahoitusprosessin
nykytilaa koskevat
arviointikysymykset*

03

Arvioinnin havainnot

Ilmastorahaston toiminnan tavoite ja rooli

- Euroopan Unioni on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Lisäksi Euroopan Unionin tavoitteena on olla ensimmäinen hiilineutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Suomen kansalliset tavoitteet ovat kunnianhimoisempia. Nykyisessä hallitusohjelmassa on kirjattu tavoitteeksi, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta.
- Arvioinnin yhteydessä toteutetuissa haastatteluissa Ilmastorahaston toimiohjeessa sille määriteltyjen tavoitteiden nähtiin selkeästi tukevan edellä mainittuja Euroopan Unionin sekä Suomen kansallisia tavoitteita. Arviointihaastattelujen perusteella Ilmastorahaston tehtäväksi määritelty hiilijalanjäljen vähentäminen, hiilikädenjäljen vahvistaminen, innovatiivisten ilmasto- ja digiratkaisuiden edistäminen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä luonnonvarojen käytön tehostaminen ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen, ovat perusteltuja toiminnan tavoitteita yhteiskunnallisten tarpeiden näkökulmasta.
- Tavoiteltua vihreä siirtymä edellyttää merkittäviä lisäinvestointeja Euroopan Unionin laajuisesti niin yksityiseltä kuin julkiselta sektoriltakin. Määrällisesti tarvittavien investointien toteutuminen kohdistuu erityisesti yksityiselle sektorille, mutta investointeja tarvitaan myös julkiselta sektorilta.
- Ilmastorahaston tehtävänä on yhtiön strategian mukaisesti täydentää Suomen julkisen sektorin investointeja rahoittamalla sellaisia yksityisen ja julkisen sektorin kohteita, joissa Ilmastorahaston rahoitusosio mahdollistaa hankkeen toteutumisen ylipäättään, aikaisemmin tai suurempana kuin ilman Ilmastorahaston rahoitusosuutta.

Ilmastorahaston toiminnan tavoitteille on korkea yhteiskunnallinen relevanssi. Globaali ilmastomuutos edellyttää eri yhteiskunnilta merkittäviä toimenpiteitä ja investointeja ilmaston lämpenemisen hidastamiseksi.

Ilmastorahaston toiminnan tavoite ja rooli

- Arvioinnin yhteydessä toteutetuissa haastatteluissa Ilmastorahaston olemassa oloa erillisenä rahoitusta myöntävänä valtion erityistehtävänä pidetään pääasiassa perusteltuna. Esitettyjen näkemysten mukaan Ilmastorahaston toiminnan selkeä fokuksituminen ilmastonmuutosta ehkäiseviin investointeihin luo sille selkeän mandaatin ja roolin toimia omana erillisenä erityistehtävänä.
- Muutamissa arvointihaastatteluissa kuitenkin pohdittiin tarvetta muodostaa valtiolle oma, erillinen rahoitusta myöntävä erityistehtäväyhtiö muiden, jo olemassa olevien toimijoiden rinnalle. Näissä näkökulmissa käytännössä pohdittiin sitä, olisiko Ilmastorahaston toimintaa voitu toteuttaa osana joko Suomen Teollisuussijoitus Oy:n tai Business Finlandin toimintaa.
- Valtaosa arvioinnin yhteydessä kuulluista henkilöistä on kuitenkin sitä mieltä, että Ilmastorahaston toiminnan olemassaolo erillisenä entiteettinä on perusteltua. Ilmastorahaston olemassaolon nähdään alleviivaavan merkityksellisesti julkisen sektorin panostusta vihreän siirtymän edellyttämiin investointeihin sekä luovan selkeän ja toiminnaltaan fokusoidun instrumenttikokonaisuuden valtion rahoituksen kanavoimiseksi. Ilmastorahaston toiminnan erillisuus nähdään tärkeäksi myös siksi, että sen toiminta osana tai kokonaan jonkun muun organisaation sisältä saattaisi heikentää rahoituksen kohdentuvuutta.
- Arvioinnin yhteydessä kuullut Ilmastorahaston operatiivisen johdon edustajat korostivat haastatteluissa, että Ilmastorahaston sekä valtion muiden keskeisten erityistehtävayhtiöiden toiminnan rajat ja vastualueet on selkeästi määritelty eikä päällekkäistä toimintaa juurikaan esiinny. Haastattelujen perusteella Ilmastorahasto sekä muut keskeiset valtiolliset toimijat (TESI ja BF) ovat myös luoneet kohtuullisen selkeät rakenteet organisaatioiden väliselle tiedonvaihdon.

Ilmastorahaston olemassaolon nähdään alleviivaavan merkityksellisesti julkisen sektorin panostusta vihreän siirtymän edellyttämiin investointeihin sekä luovan selkeän ja toiminnaltaan fokusoidun instrumenttikokonaisuuden valtion rahoituksen kanavoimiseksi.

Toiminnan rakenteet, resurssit ja ohjaus

- Arvioinnin tässä osakokonaisuudessa on tuotu esiin Ilmastorahaston johtamisen ja ohjauksen rakenteita sekä operatiivisia resursseja koskevia havaintoja.
- Ilmastorahasto kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja näin ollen työ- ja elinkeinoministeriö vastaa myös Ilmastorahaston omistajaohjauksesta.
- Ilmastorahasto Oy:hyn sovelletaan osakeyhtiölakia, arvopaperimarkkinalakia sekä valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia sekä yhtiöjärjestyksen määräyksiä. Joulukuussa 2020 annetulla toimiohjeella määrätään sen sijaan tarkemmin yhtiön toiminnasta ja sen päätöksenteon perusteista.
- Toimiohjeen mukaan yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Yhtiön hallituksen nimittää työ- ja elinkeinoministeriö Ilmastorahaston yhtiökokouksessa, joka myös päättää hallituspalkkioista. Hallituksen tehtävät määräytyvät osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti.
- Ilmastorahaston operatiivista johtoa tukee myös erillinen sijoitusneuvosto. Sijoitusneuvoston tehtävänä on muodostaa näkymä valtioneuvoston yhteisistä strategisista tavoitteista Ilmastorahaston toimintaan liittyen. Tällä halutaan varmistaa, että Ilmastorahaston toiminta on yhteensopivaa keskeisten hallinnonalojen tavoitteiden kanssa ja huomioi toimintaympäristössä tapahtuvan kehityksen. Sijoitusneuvoston käsittelee lähinnä yhtiön sijoitustoimintaan ja sen yleiseen toimintaympäristöön liittyviä ajankohtaisia teemoja. Sijoitusneuvosto ei kuitenkaan nimestään huolimatta tee tai ota kantaa yksittäisiin sijoitus- tai irtaantumispäätöksiin.

*Ilmastorahaston
operatiivista johtoa
tukevat yhtiön
hallitus sekä
erillinen
sijoitusneuvosto.*

Toiminnan rakenteet, resurssit ja ohjaus

- Arvioinnin havaintojen perusteella omistajan tahtotilaa ja yhtiö tavoitteita ja toimintaa määrittävä toimiohje on selkeä ja hyvin laadittu. Toimiohje määrittelee riittävällä tarkkuustasolla yhtiölle osoitetut tavoitteet sekä toiminnan painopisteet. Toimiohje ei kuitenkaan ole liian ohjaava, vaan toimiohje jättää onnistuneesti selkeää liikkumavaraa yhtiön hallitukselle ja operatiiviselle johdolle.
- Arvioinnin yhteydessä toteutettujen haastattelujen perusteella toimiohjeen nähdään edellä mainituista tekijöistä johtuen olevan jopa poikkeuksellisen hyvin laadittu omistajan tahtotilaa ja yhtiön toimintaa linjaava dokumentti. Ilmastorahaston operatiivisen johdon näkemysten mukaan toimiohje määrittelee yhtiön toiminnalle selkeän mandaatin, tavoitteet, painopisteet ja antaa myös mahdollisuuksia painottaa ja muuttaa toiminnan painopisteitä toimintaympäristön muutostekijät huomioiden.
- Myös arvioinnin yhteydessä kuullut yhtiön hallituksen ja sijoitusneuvoston jäsenet näkevät nykyisen toimiohjeen toimivan hyvin ja luovan selkeän yhteisen tahtotilan yhtiön toiminnan kehittämiseksi. Hallituksen tai sijoitusneuvoston edustajilta ei tullut yhtään ehdotusta toimiohjeen sisällön muutoksille.
- Yhtiön operatiivisen johdon näkemysten mukaan yhtiön hallitus ja sijoitusneuvosto toimivat tällä hetkellä hyvin operatiivisen johdon tukena. Yhtiön hallitukseen on saatu koottua laaja-alaista osaamista ja ammattitaitoa, jonka nähdään tukevan yhtiön johtoa. Sijoitusneuvoston rooli nähdään myös merkityksellisenä, sillä se tukee yhtiötä keskeisenä sidosryhmäyhteistyön foorumina. Yhtiön toiminnan käynnistysvaiheeseen peilaten hallitukseen tai sijoitusneuvoston rooliin ei esitetty kritiikkiä tai muutosehdotuksia.

Yhtiön tavoitteita ja toimintaa määrittelevä toimiohje on laadittu hyvin.

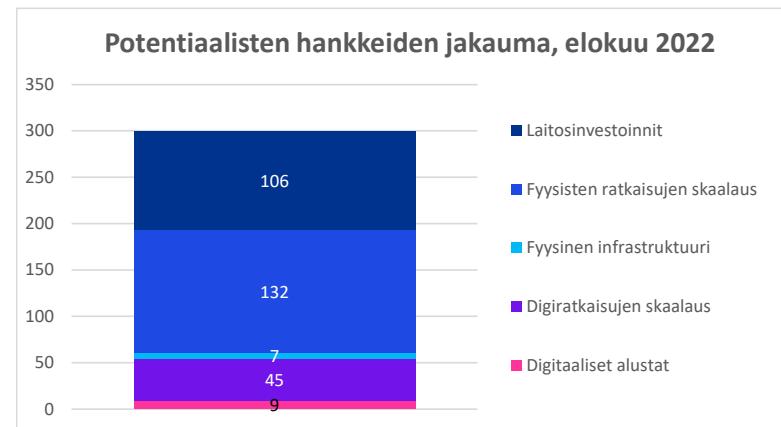
Toiminnan rakenteet, resurssit ja ohjaus

- Yhtiön toiminnan käynnistysvaiheen kannalta on oleellista, että yhtiö pystyy houkuttelemaan ja rekrytoimaan riittävää osaamista ja kyvykkyyksiä. Arvioinnin havaintojen perusteella Ilmastorahasto Oy on onnistunut tässä kriittisessä vaiheessa.
- Yhtiön hallituksen ja sijoitusneuvoston edustajien mukaan yhtiön operatiiviseen johtoon on onnistuttu rekrytoimaan monipuolista huippuosaamista eikä arvioinnin yhteydessä käydyissä keskusteluissa tuotu esiin toiminnan kasvun ja kehityksen kannalta oleellisia osaamishaasteita tai pullonkauloja.
- Yhtiön operatiivisen johdon näkemysten mukaan yhtiö on onnistunut hyvin houkuttelemaan keskeistä osaamista työmarkkinoilta. Esitettyjen näkemysten mukaan Ilmastorahaston toiminnan fokus ja painopiste muodostavat työmarkkinoihin nähden houkuttelevan kokonaisuuden, jossa yhdistyvät rahoitusalan osaaminen sekä ilmastonmuutoksen hidastamisen eteen tehtävän työn merkityksellisyys.
- Operatiivisen johdon näkemysten mukaan yhtiön käynnistysvaiheen näkökulmasta on saavutettu riittävä in-house –osaaminen sekä tehty myös oikeita valintoja siitä, mitä osaamista löytyy yhtiön sisältä ja mitä osaamista on perusteltua ostaa ulkopuolisilta toimijoilta. Esimerkiksi yhtiön sijoitustoiminta kattaa niin laajan alueen, että teknisten due diligence –toimintojen osalta on järkevämpää hankkia sijoituspäätöksiä tukevaa osaamista ulkopuolisilta toimijoilta kuin ylläpitää sitä yhtiön sisällä.
- Yhtiön kasvusuunnitelmat edellyttävät kuitenkin esitettyjen arvioiden perusteella myös osaamisen vahvistamista. Tämänhetkiseen kasvusuunnitelmiin perustuvien arvioiden mukaan yhtiön on lähitulevaisuudessa hankittava lisätyövoimaa muun muassa sijoitusten vaikutusten arviointiin liittyen sekä myös tiettyihin juridisiin substanssikysymyksiin (mm. EU valtioneuvostokysymykset) liittyen.

Yhtiö on onnistunut hyvin houkuttelemaan keskeistä osaamista työmarkkinoilta.

Rahoituksen kohdentuminen

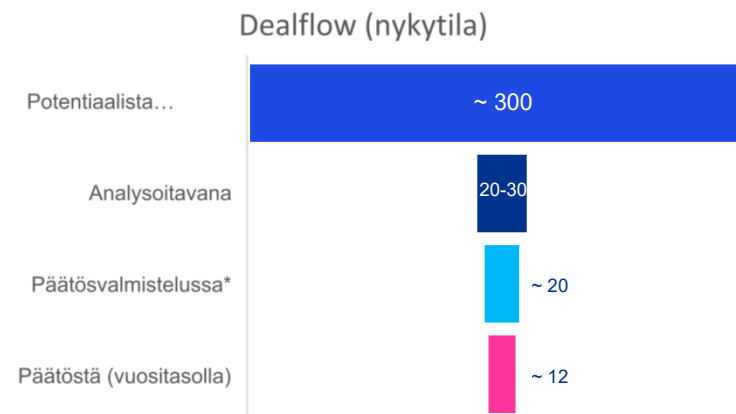
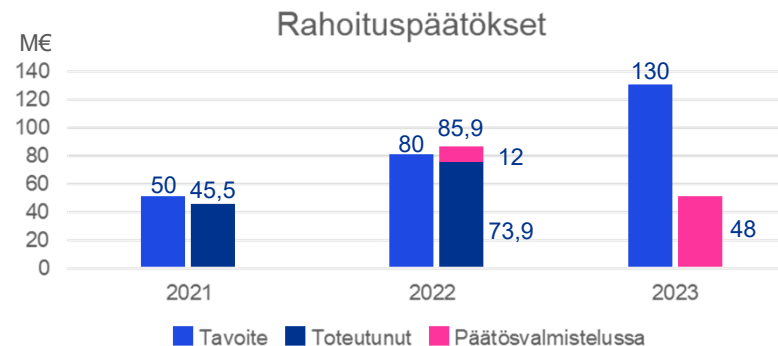
- Havaintojemme perusteella Ilmastorahaston tavoitteet ja rahoituksen käytön periaatteet tukevat hiilineutraaliuteen liittyvien tavoitteiden toteuttamista erittäin hyvin, mistä kertoo myös yhtiön toteutunut rahoitustoiminta.
- Käytännössä yhtiön rahoitus kohdistuu laitosinvestointeihin ja muuhun ilmastoinfrastruktuuriin, ilmastoratkaisujen käyttöönoton vauhdittamiseen ja digitaalisiin ilmastoratkaisuihin.
- Syyskuun alkuun 2022 mennessä julkaistuista päätöksistä viisi painottui laitosinvestointeihin ja muuhun ilmastoinfrastruktuuriin, neljä ilmastoratkaisujen käyttöönoton vauhdittamiseen ja kolme digitaalisiin ilmastoratkaisuihin.
- Hankkeet koskivat muun muassa ruoantuotantoa, vihreän vedyn laitosinvestointia, lämpövarastointia, terästeollisuuden kiertotaloutta, vihreän vedyn teollista turbiinintuotantoa, geotermisen lämmön tuotantoa, sementin korvikeaineiden digitaalista markkinapaikkaa ja metaanin mittausratkaisua.

Rahoituksen käytön kohteet tukevat hiilineutraaliuteen liittyvien tavoitteiden toteuttamista erittäin hyvin

Nykyinen dealflow ja sen kehitystavoitteet

- Ilmastorahaston hankevirta on hyvällä tasolla ja kysyntä Ilmastorahaston rahoitukselle on selkeä.
- Yhtiö toteutti ensimmäiset sijoituspäätöksensä huhti- ja toukokuussa 2021, noin neljä kuukautta toiminnan käynnistymisestä.
- Ensimmäisenä toimintavuotena yhtiö onnistui rakentamaan vakuuttavan hankevirran, joka on vakiintunut noin 300 potentiaalisen kohteen tasolle. Uutta hankevirtaa syntyy sitä mukaa kuin rahoituspäätöksiä saadaan tehtyä tai kohteita raukeaa.
- Nykyorganisaatio on resursoitu niin, että se kykenee käsittelemään kyseisen hankevirran.
- Hankkeiden käsittely tapahtuu selkeiden, ennalta määriteltujen prosessien mukaan.
- Ukrainan sota ja muut ulkoiset epävarmuustekijät ovat hidastaneet hankkeiden kehitys- ja toteutusaikatauluja. Tästä huolimatta, Ilmastorahasto pääsee 80 M€ rahoituspäätöstavoitteeseen.
- Rahoituspäätöstavoitteen kasvattaminen 80 M€:sta 130 M€:oon vuonna 2023 tapahtuu ensisijaisesti tikettikoon kasvattamisella.

Hankevirta on vakiintunut n. 300 potentiaalisen kohteen tasolle

Pääoman tarve

- **Ilmastorahaston toiminnan rahoituskokonaisuus 30.6.2022 muodostuu**
 - olemassa olevista kassavaroista: n. 135 M€
 - osakeomistusten osinkotuottoista, jotka analyytikkoarvioiden perusteella ovat keskim. 79 M€/v
 - aiemmin päätetystä budjettirahoituksesta: 300 M€**
 - oman toiminnan tuotoista: käynnistysvaiheen jälkeen tehdyistä sijoituksista alkaa palautua merkittävämmiin kassavirtoja arviolta vuodesta 2028 alkaen, jolloin kassavirtaa voidaan alkaa hyödyntää myöhempien sijoitussitoumusten perustaksi.
- **Ilmastorahaston hankevirta on vakiintunut noin 300 potentiaalisen kohteen tasolle, mikä vastaa n. 1 mrd. euron rahoitustarvetta.**
- **Ilmastorahasto arvioi, että suhteessa hankevirtaan ja rahoituskysyntään oikeasuhtainen rahoitusvolyyymi vuosina 2023-2026 olisi 130 M€/v. Tällöin yhtiö tekisi vuosina 2022-2026 rahoituspäätöksiä yhteensä noin 600 M€ (2021-2026 yhteensä 650 M€).**

- **130 M€ vuosittainen rahoituspäätösvolyyymi, merkitsee n. 270 M€ pääomitustarvetta vuosille 2022-2026.**
- **Pääomatarpeen arviointiin liittyy epävarmuuksia. Esim.**
 - malli on vahvasti riippuvainen arvioiduista tulevista osinkotuloista
 - rahoitettavien hankkeiden käynnistymiset tai toteutukset voivat viivästyä epävarmojen olosuhteiden takia, jolloin hankkeisiin sitoutuu arvioitua enemmän pääomia pääomien palautusten siirtyessä ajassa eteenpäin.

Pääomatarve 130 M€ / v rahoituspäätösvolyyymilla						
	2022	2023	2024	2025	2026	Yht.
Kassavarat 30.6.2022	135					
2021 rahoituspäätöksistä maksamatta oleva osuus 30.6.2022	-38					
Rahoituspäätökset (arvio)	-80	-130	-130	-130	-130	-600
Toimintakulut	-3	-8	-8	-8	-8	-35
Verot	-5	-17	-16	-20	-14	-72
Osinkotulot (analyttikkoarvioihin perustuen)	26	86	77	96	56	341
Rahoitustarve	35	-69	-77	-62	-96	-269

04

Johtopäätökset

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

01

Ilmastorahaston toiminnalla on selkeä yhteiskunnallinen relevanssi. Yhtiön toiminnan tavoitteet liittyvät akuutin globaalin yhteiskunnallisen ongelman ratkaisemiseen ja yhtiön toiminta fokusoituu laaja-alaisen tutkimuksen esiin tuomiin tarpeisiin vauhdittaa vihreää siirtymää myös julkisen sektorin investoinneilla.

- Euroopan Unionin asettamat hiilineutraalisuustavoitteet sekä Suomen kansalliset omat tavoitteet luovat selkeän mandaatin Ilmastorahaston toiminnalle.
- Ilmastorahaston tehtäväksi määritelty hiilijalanjäljen vähentäminen, hiilikädenjäljen vahvistaminen, innovatiivisten ilmasto- ja digiratkaisuiden edistäminen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä luonnonvarojen käytön tehostaminen ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen, ovat perusteltuja toiminnan tavoitteita yhteiskunnallisten tarpeiden näkökulmasta.
- Ilmastorahaston tehtävänä on yhtiön strategian mukaisesti täydentää Suomen julkisen sektorin investointeja rahoittamalla sellaisia yksityisen ja julkisen sektorin kohteita, joissa Ilmastorahaston rahoitusosio mahdollistaa hankkeen toteutumisen ylipäättään, aikaisemmin tai suurempana kuin ilman Ilmastorahaston rahoitusosuutta.
- Arvioinnin yhteydessä toteutetuissa asiantuntijahaastatteluissa ei noussut esiin lainkaan kritiikkiä Ilmastorahaston toiminnan relevanssiin liittyen.

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

02

Ilmastorahastolla on selkeästi määritelty ja perusteltu erityistehtävärooli, joka asemoi sen selkeästi erilleen valtion muista rahoitusyhtiöistä.

- Arviointihaastattelujen perusteella Ilmastorahaston toiminnan selkeä fokusoituminen ilmastonmuutosta torjuviin investointeihin luo sille selkeän mandaatin ja roolin toimia omana erillisenä erityistehtäväyhtiönään.
- Ilmastorahaston toiminnan olemassaolo erillisenä entiteettinä nähdään perusteltuna, koska yhtiön olemassaolo alleviivaa julkisen sektorin panostusta vihreän siirtymän edellyttämiin investointeihin.
- Ilmastorahaston toiminnan erillisyyys nähdään tärkeäksi myös siksi, että sen toiminta osana tai kokonaan jonkun muun organisaation sisältä saattaisi heikentää rahoituksen kohdentuvuutta ja tuloksellisuutta.

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

03

Ilmastorahaston hallintorakenteet toimivat tällä hetkellä hyvin ja niiden nähdään tukeeneen yhtiön käynnistysvaihetta.

- Omistajan tahtotilaa ilmaiseva toimiohje on laadittu hyvin. Toimiohje määrittelee riittävällä tarkkuustasolla yhtiölle osoitetut tavoitteet sekä toiminnan painopisteet. Toimiohje ei kuitenkaan ole liian ohjaava, vaan toimiohje jättää onnistuneesti selkeää liikkumavaraa yhtiön hallitukselle ja operatiiviselle johdolle.
- Yhtiön operatiivisen johdon, hallituksen tai sijoitusneuvoston kuulemisissa ei tuotu esiin merkittäviä muutostarpeita toimiohjeen sisältöön tai painotuksiin.
- Yhtiön operatiivisen johdon näkemysten mukaan yhtiön hallitus ja sijoitusneuvosto toimivat tällä hetkellä hyvin operatiivisen johdon tukena. Yhtiön hallitukseen on saatu koottua laaja-alaista osaamista ja ammattitaitoa, jonka nähdään tukevan yhtiön johtoa. Sijoitusneuvoston rooli nähdään myös merkityksellisenä, sillä se tukee yhtiötä keskeisenä sidosryhmäyhteistyön foorumina.

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

04

Ilmastorahasto on onnistunut rekrytoimaan keskeistä osaamista ja kyvykkyyksiä yhtiön palvelukseen, joka mahdollistaa toiminnan kasvun tavoiteltuun rahoitusvolyymiin ja toiminnan edelleen kehittämisen.

- Yhtiön hallituksen ja sijoitusneuvoston edustajien mukaan yhtiön operatiiviseen johtoon on onnistuttu rekrytoimaan monipuolista huippuosaamista eikä arvioinnin yhteydessä käydyissä keskusteluissa tuotu esiin toiminnan kasvun ja kehityksen kannalta oleellisia osaamishaasteita tai pullonkauloja.
- Yhtiön nykyinen operatiivinen johto nauttii myös omistajan luottamusta eikä nykyiseen osaamis- ja kyvykkyyss pohjaan tuotu esiin puutteita.
- Yhtiön operatiivisen johdon näkemysten mukaan yhtiö on onnistunut hyvin houkuttelemaan keskeistä osaamista työmarkkinoilta. Ilmastorahaston toiminnan fokus houkuttelee ja puhuttelee työmarkkinoilta keskeisiä osaajia, mikä luo pohjaa myös toiminnan kehittämislle sekä toisaalta luo myös turvaa ja jatkuvuutta mahdollisten henkilövaihdosten varalta.
- Yhtiö on tehnyt perusteltuja rajauksia sen suhteen, mitä osaamista ja kyvykkyyksiä operatiivisen toiminnan kannalta on oleellista hankkia yhtiön sisään sekä toisaalta siitä mitä osaamista ja kyvykkyyksiä on järkevää hankkia ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.
- Yhtiön kasvu- ja kehityssuunnitelmat eivät edellytä merkittävässä määrin lisärekrutointeja.

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

05

Ilmastorahasto on onnistunut positioitumaan rahoitusmarkkinoilla tarkoituksenmukaisesti.

- **Yhtiön markkinoille tulo on onnistunut odotusten mukaan. Ilmastorahaston tarjoama rahoitusmahdollisuus täydentää valtion muuta rahoitustarjontaa eikä päällekkäisyyttä ole.**
- **Haastatteluiden perusteella yhteistyö valtion muiden toimijoiden, esim. Business Finlandin ja Tesin kanssa toimii Ilmastorahaston mielestä hyvin.**
- **Yksityiset rahoitusyhteisöt eivät koe Ilmastorahastoa markkinahäirikkönä, pikemmin päinvastoin. Markkinaehtoiset rahoituspalvelut sekä perusteltu yhteiskunnallinen tehtävä ja toiminnallinen fokus tekee Ilmastorahaston toiminnasta hyväksyttävän toimialan eri toimijoiden silmissä.**
- **On viitteitä siitä, että Ilmastorahaston sijoituspäätökset ja päätöstä edeltävä analyysi- ja arviointityö madaltavat yksityisten rahoittajien kynnystä osallistua hankkeisiin.**

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

06

Tehdyt sijoituspäätökset ja muodostunut hankevirta ovat linjassa Ilmastorahaston erityistehtävän ja tavoitteiden kanssa.

- Yhtiön kehittämä potentiaalisten hankkeiden kanta sekä tehdyt rahoituspäätökset vastaavat rakenteeltaan Ilmastorahastolle asetettuja tavoitteita.
- Rahoituspäätöksissä käytetyt instrumentit ovat olleet rahoitustarpeisiin tarkoituksenmukaiset ja noudattaneet Ilmastorahaston omaa kriteeristöä.
- Rahoituspäätöksen kriteereihin kuuluu oleellisella tavalla päästövähennystavoite. Päästövähennysten arviointiin ja seurantaan Ilmastorahasto on kehittänyt omaa osaamista ja arviointimenetelmää.
- Toteutetuista rahoituspäätöksistä Ilmastorahasto on tehnyt tavanomaisten taloudellisten ja liiketoiminnallisten arvioiden (due diligence selvitykset) lisäksi yllä mainitut päästövähennysarviointit. Päästövähennysarvioiden perusteella hankkeet ovat omiaan toteuttamaan päästövähennyksiä ja ilmastotavoitteita merkittävässä määrin.

Arvioinnin johtopäätökset

Johtopäätös

07

Yhtiö tarvitsee noin 300 M€ pääomituksen, jotta se pystyy toteuttamaan tavoitteen mukaisen 130 M€ vuosittaisen rahoitusvolyymin vuosina 2023-2026.

- Ilmastorahaston hankevirta on vahva ja vakiintunut noin 300 potentiaalisen kohteen tasolle. Hankekannan edustama rahoitustarve on luokkaa miljardi euroa.
- Ilmastorahasto on asettanut tavoitteekseen noin 130 M€ vuosittaisen rahoituksen, mikä on hankevirtaan ja yhtiön tehtävään nähden oikeasuhtainen taso.
- Tällöin yhtiö olisi tehnyt vuoteen 2026 loppuun mennessä rahoituspäätöksiä yhteensä noin 650 M€.
- Pääomitustarve on tässä tapauksessa arviolta yhteensä 260-280 M€ kun huomioidaan yhtiön alkupääoma, oman toiminnan tulot ja menot sekä yhtiölle arvioidut osinkotulot.
- Osinkotuloihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä, joihin Ilmastorahasto ei voi vaikuttaa. Pudotus osinkotuloissa vaikuttaa suoraan yhtiön kykyyn myöntää rahoitusta. Vastaavasti arvioitua korkeammat osinkotuotot vahvistavat yhtiön rahoitusasemaa.
- Yhtiön lähtökohtana on, että yhtiöllä on sijoitussitoumuksiaan vastaava määrä likvidiä varallisuutta.
- Pääomatarve on matalampi, jos rahoitustoiminnan volyyymi pidetään alhaisena, mutta volyymin alentaminen heikentää vaikuttavuutta ja vastaa huonommin rahoituskysyntään.
- Valtioneuvoston yleisistunto päätti yhtiön pääomittamisesta 200 M€ 24.11.2022. TEM-päätös tehtiin ja TEM:n ja Ilmastorahaston sopimus pääomittamisesta allekirjoitettiin 30.11.2022. 100 M€ on esitetty myöhempää pääomittamista varten.

05

Arvioitsijoiden esittämiä suosituksia

Arvioitsijoiden esittämiä suosituksia

Toimenpide- suositus

01

Ilmastorahaston toiminnan käynnistysvaihe on tämän arvioinnin perusteella sujunut hyvin. Tehdyn arvioinnin perusteella suosittelemme, että Ilmastorahasto ja sen omistajaohjaus kiinnittävät seuraavina toimintavuosina enemmän huomiota toiminnan jatkuvuuden suunnitteluun. Tällä tarkoitamme muun muassa:

- Yhtiön hallituksen jäsenten määriteltyyn kiertoprosessiin varautumista ja uusien, Ilmastorahaston toimintaa tukevien asiantuntijoiden rekrytointia uusiksi hallitusjäseniksi.
- Ilmastorahaston operatiivisen johtoa ja avainosaamista koskevan kehittämis- ja riskienhallintasuunnitelman laadintaa. Ilmastorahaston tulee varautua hoitamaan tehtäviään varahenkilöjärjestelyin myös mahdollisissa poikkeustilanteissa sekä varmistaa, että toiminnan kannalta kriittisellä osaamisella on olemassa varahenkilöjärjestelmä.

Arvioitsijoiden esittämiä suosituksia

Toimenpide- suositus

02

Ilmastorahaston operatiivisen johdon, yhtiön hallituksen sekä omistajaohjauksen tulisi käynnistää strateginen keskustelu siitä, missä määrin Ilmastorahaston sijoitusten riskitasoa on syytä nostaa esimerkiksi käytössä olevaa rahoitusinstrumenttivalikoimaa laajentamalla.

- Yhtiön rahoitusinstrumenttivalikoiman laajentamisella ja hallitulla riskitason nostamiselle näemme arvioinnin perusteella edellytyksiä, jotta toiminnan oletettua vaikuttavuutta voitaisiin lisätä.
- Yhtiön on hyvä ylläpitää monipuolista rahoitusinstrumenttivalikoimaa, jotta Ilmastorahastolla on valmius tarjota vaihtoehtoisia ratkaisuja rahoitusmarkkinoilla tapahtuvista mahdollisista muutoksista huolimatta.
- Toiminnan vaikuttavuutta voidaan näkemyksemme mukaan lisätä myös vahvistamalla Ilmastorahaston roolia aktiivisempana vihreän siirtymän mielipidevaikuttajana. Laajemmalla ja näkyvämmällä osallistumisella ilmastokeskusteluun tehostettaisiin samalla myös entistä vaikuttavampien investointikohteiden tavoittamista yhteistyössä yhtiön keskeisten sidosryhmätoimijoiden kanssa.

Arvioitsijoiden esittämiä suosituksia

Toimenpide- suositus

03

Ilmastorahaston toiminnan vaikutuksia ja vaikuttavuutta tulee seurata tiiviisti sekä yhtiön tekemän oman jatkuvan arvioinnin keinoin että ulkopuolisten arviointien avulla.

- Yhtiön toiminnan taustalla vaikuttavat tavoitteet ja päämäärät ovat kiireellisiä, jolloin toiminnan vaikutusten ja vaikuttavuuden seurantaan on panostettava merkittävästi. Suomen kansallisena tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja tähän tavoitteeseen on vain 13 vuotta aikaa.
- Ilmastorahaston toiminnan kehittäminen ja edellisessä toimenpidesuosituksessa mainittu hallittu riskitason nosto edellyttävät jatkuvaa arviointia siitä, missä määrin yhtiö ja sen tekemät investoinnit tuottavat suunniteltuja ilmastohyötyjä.
- Suosittelemme, että yhtiön hallitus ja omistajaohjaus edellyttävät yhtiötä tuottamaan selkeisiin tulos- ja vaikutusindikaattoreihin perustuvaa tilannekuvaa toiminnan tuloksellisuudesta.
- Suosittelemme myös, että yhtiön hallitus ja/tai omistajaohjaus teettävät Ilmastorahaston toiminnan tuloksellisuudesta ulkopuolisen arvioinnin 3-5 toimintavuoden välein.

06

Liitteet

Ilmastorahaston organisaatio ja sijoitusneuvosto

Haastatellut henkilöt

Ilmastorahaston toimiohje

Liite 1

Ilmastorahaston organisaatio ja sijoitusneuvosto

HALLITUS

Tarkastusvaliokunta
Perttu Puro, Petri Peltonen ja Mammu Kaario

Perttu Puro
Puheenjohtaja

Petri Peltonen
Varapuheenjohtaja

Mirva Antila

Kari Hämekoski

Mammu Kaario

Juho Korpi

Erja Turunen

ORGANISAATIO

Toimitusjohtaja
Paula Laine

Sijoitukset
Toni Mikkonen

Asiakkuudet
Pia Erkinheimo

Viestintä ja vastuullisuus
Saara Mattero

Talous ja hallinto
Sanna Ruuskanen

SIJOITUSNEUVOSTO

TEM
Ilona Lundström
(Sampsa Nissinen)

VNK, omistajaohjaus
Maija Strandberg
(Petri Vihervuori)

VM
Ilari Valjus
(Johanna von Knorring)

YM
Juhani Damski
(Leena Ylä-Mononen)

LVM
Olli-Pekka Rantala
(Mikko Jääskeläinen)

(Henkilökohtainen varajäsen)

TEM
Ilona Lundström
(Sampsa Nissinen)

TEM
Ilona Lundström
(Sampsa Nissinen)

Liite 2

Haastatellut henkilöt

Mirva Antila	Hallituksen jäsen
Juhani Damski	Ympäristöministeriö
Pia Erkinheimo	Ilmastorahasto, Asiakkuusjohtaja
Kari Hämekoski	Hallituksen jäsen
Mammu Kaario	Hallituksen jäsen
Juho Korpi	Hallituksen jäsen
Paula Laine	Ilmastorahasto, Toimitusjohtaja
Ilona Lundström	Työ- ja elinkeinoministeriö
Saara Mattero	Ilmastorahasto, Viestintä- ja vastuullisuusjohtaja
Toni Mikkonen	Ilmastorahasto, Sijoitusjohtaja
Mika Niemelä	Valtiovarainministeriö
Petri Peltonen	Hallituksen varapuheenjohtaja
Perttu Puro	Hallituksen puheenjohtaja
Olli-Pekka Rantala	Liikenne- ja viestintäministeriö
Sanna Ruuskanen	Ilmastorahasto, Talous- ja hallintojohtaja
Oskari Räikkönen	Työ- ja elinkeinoministeriö, ohjausyksikkö
Maija Strandberg	Valtioneuvoston kanslia
Ilari Valjus	Valtiovarainministeriö

Liite 3 – ILMASTORAHASTON TOIMIOHJE

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

21.12.2020

ILMASTORAHASTON TOIMIOHJE

Ilmatorahasto Oy:hyn (myöhemmin Ilmatorahasto tai yhtiö) sovelletaan osakeyhtiölakia, arvopaperimarkkinalakia sekä valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia sekä yhtiöjärjestyksen määräyksiä. Tällä toimiohjeella määrätään tarkemmin yhtiön toiminnasta ja sen päätöksenteon perusteista.

1. Ilmatorahaston ohjausvastuu

Ilmatorahasto kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Ilmatorahaston omistajaohjauksesta. Ilmatorahaston omistuksessa olevien Neste Oyj:n ("Neste") osakkeiden osalta Nesteen, joka kuuluu valtioneuvoston kanslian toimialaan, omistajaohjauksesta vastaa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto.

Ministeriö käsittelee ja ratkaisee asiat, jotka koskevat valtion edustajien määräämistä yhtiökokoukseen, valtiolle osakkeenomistajana kuuluvien oikeuksien käyttämistä sekä yhtiön muuta omistajaohjausta pois lukien Nesteen osakkeisiin liittyvät kaikki asiat, jotka kuuluvat valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle.

Ministeriö on antanut tämän toimiohjeen Ilmatorahastolle. Ilmatorahaston toimiohje on puolelto talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 23.10.2020. Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut toimiohjeen yhteistyössä VNK:n, VM:n, YM:n ja LVM:n kanssa.

Valtio noudattaa omistajaohjauksessaan osakeyhtiölain mukaista tehtävien ja vastuiden jakoa yhtiön toimitilien ja omistajan välillä. Osakkeenomistajalla, yhtiön hallituksella ja toimivalla johdolla on kullakin omat osakeyhtiölakiin ja yhtiöjärjestykseen perustuvat tehtävänsä, vastuunsa ja oikeutensa. Lisäksi yhtiön ja sen toimitilien toimintaan sovelletaan hyvää hallintotapaa (corporate governance) perustuen kulloinkin voimassa oleviin hyvän hallintotavan suosituksiin.

Yhtiön tulee toiminnassaan noudattaa valtioneuvoston kulloinkin voimassa olevaa omistajapolitiittista periaatepäästöä, huomioiden tässä toimiohjeessa määritelty erityistehävä.

2. Tausta Ilmatorahastolle

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaan Suomen on tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilineuvoja.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Hallitus julkisti 3. helmikuuta 2020 ilmastokokouksessaan tiekartan, joka määrittelee ilmastotoimien valmistelun aikataulun ja tavoitteet sekä linjaa uusista hiilineutraaliutta tukevista toimista. Hallitus perustaa Ilmatorahaston, jonka pohjana on Valtion kehitys-yhtiö Vake. Rahasto keskittyy ilmastomuutoksen torjuntaan ja teollisuuden vähähiilisyiden vauhdittamiseen sekä digitalisaation edistämiseen. Vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi tarvitaan riittäviä panostuksia esimerkiksi kiertotalouden, puhtaan teknologian ratkaisuihin sekä energiatehokkuuden kehittämiseksi.

Euroopan unioni on asettanut tavoitteekseen olla maailman ensimmäinen ilmastoneutraali alue vuoteen 2050 mennessä. Komission mukaan siirtymään tarvitaan huomattavia investointeja sekä EU:lta ja sen jäsenvaltioiden julkiselta sektorilta että yksityiseltä sektorilta. Komission tavoitteet tukevat Suomen ilmastotavoitteita.

Tammikuussa 2020 julkaistun vihreän kehityksen investioiohjelmaan perustuen komissio julkaisi maaliskuussa 2020 kunnianhimoiset kiertotalous- ja teollisuusstrategiat tukemaan siirtymää. Komissio on osoittanut eri rahoitusinstrumenttien ja strategioiden osalta panostavansa merkittävästi ilmatoratkaisujen kaupallistamiseen. Suomen intressissä on hyötty näistä panostuksista ja kanavoida julkista rahoitusta siten, että EU-rahoitus voidaan saada Suomen hyväksi. EU:n tavoitteet tukevat osaltaan Suomen kunnianhimoisia tavoitteita kiertotalouden edelläkävijyydestä, Ilmatorahaston tehtäviin kuuluu EU-rahoituksen hyödyntäminen.

3. Ilmatorahaston tavoitteet ja sijoitukset

Ilmatorahasto Oy on erityistehävä-yhtiö, jonka toiminta keskittyy ilmastomuutoksen torjumiseen, teollisuuden vähähiilisyiden vauhdittamiseen ja digitalisaation edistämiseen. Ilmatorahaston tehtävänä on hiilijalanjäljen vähentäminen ja hiilikädenjäljen vahvistaminen¹ sekä innovatiivisten ilasto- ja digiratkaisuiden edistäminen tavoitteena kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, luonnonvarojen käytön tehostaminen ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen. Lisäksi Ilmatorahasto voi rahoittaa myös muita digitalisaatiohankkeita edellyttäen, että ne ovat ympäristövaikutuksiltaan vähintään neutraaleja ja että niillä voidaan saavuttaa muuta merkittävää yhteiskunnallista hyötyä.

Erityistehävä-yhtiön luonteeseen kuuluu, ettei yhtiö pyri maksimoimaan oman toimintansa tuottoa vaan pyrkii toteuttamaan yhteiskunnalliset tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti ja maksimoimaan yhteiskunnallisen tuloksen. Pitkällä aikavälillä yhtiön tekemien sijoitusten ja rahoituksen kohteiden toiminnan tulee kuitenkin olla kokonaisuutena arvioiden itsekannattava.

¹ Negatiivisia ympäristövaikutuksia kuvataan hiilijalanjäljellä. Hiilikädenjälki kuvaa tuotteen/palvelun aikaansaamia positiivisia ympäristövaikutuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Rahoitettavista kohteista n. 65 % pitää ohjeellisesti liittyä ilmastomuutokseen ja n. 35 % digitalisaatioon siten, että sijoitustoiminnan pääpaino on ilmastomuutoksen torjumisessa ja teollisuuden vähähiilisyiden vauhdittamisessa. Prosentuaalinen jako (65%/35%) on suuntaa antava ja sitä tarkastellaan pitkällä aikavälillä. Jako voi toteutua joko euro- tai kappalemääräisesti riippuen muun muassa tulevasta hankevirrasta sekä rahoitustarjonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriö voi tehdä esityksen prosentuaalisen jaon muutoksesta talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle

Ilmatorahaston ensisijaisina sijoituskohteina ovat teollisen mittaluokan skaalaukset, joissa on kyse esimerkiksi uuden teknologian demonstraatiovaiheen hankkeista. Näiden sijoitusten kokoluokka on tyyppisesti 10-50 miljoonaa euroa. Keskeisiä arviointikriteerejä ovat esimerkiksi merkittävän investoinnin aikaistaminen, investoinnin päästövähennyspotentiaali sekä ratkaisun innovatiivisuus, investoinnin toteutuminen markkinaehtoisesti suunniteltua laajempaa tai kohdistumisen Suomeen. Lisäksi keskeisenä painopisteenä tulee olla se, että kohteiden avulla voidaan todennettavalla tavalla merkittävästi vähentää päästöjä tai uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöä nykyratkaisuihin verrattuna.

Rahoitettavat kohteet voivat olla yksityisten ja julkisten toimijoiden hankkeita. Ilmatorahasto voi olla myös mukana erilaisissa datan hyödyntämistä tehostavissa julkisissa alustoissa sekä yksityisen ja julkisen sektorin yhteisprojekteissa.

Ilmatorahastolla on mahdollisuus tehdä poikkeustapauksissa myös suuria yli 50 miljoonan euron investointeja, mutta ne eivät ole perustettavan Ilmatorahaston ensisijaisia toimintaa.

Ilmatorahasto voi myöntää oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta sekä välirahoitusta. Pääomallina on yksi luonteva väline ensivaiheessa. Ilmatorahasto voi myös perustaa tai olla sijoittajana rahastoissa. Ilmatorahaston rahoituskohteissa voidaan hyödyntää velkavipua. Mikäli Ilmatorahastolla on tarvetta ottaa itse velkaa, on siihen saatava talouspoliittisen ministerivaliokunnan puolto.

Ilmatorahasto voi käyttää rahoitusinstrumenteissaan valtiontukea. Yhtiö voi ottaa kovempaa riskiä, luopua osittain tai kokonaan voitoista tai muutoin olla rahoitusinstrumenteillaan tukemassa yksityisen rahoituksen ja/tai EU-rahoituksen toteutumista. Yhtiö valmistelelee yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa valtiontukiohjelman käyttöönoton. Rahoitusinstrumenteissa valtiontuen käyttö tulee suunnitella huolellisesti, jotta niillä saavutettaisiin vaikuttavuutta, mutta ei aiheuteta markkinoita vääristäviä vaikutuksia. Rahoitusinstrumenteissa tukien käyttö on erityisesti perusteltua silloin, kun tukien avulla saadaan toteutettua hankkeita, jotka ilman tukea eivät muuten toteutuisi tai jotka toteutuessaan tuottavat välillisiä hyötyjä.

Ilmatorahasto valmistelelee ensimmäisen toimintavuotensa jälkeen työ- ja elinkeinoministeriölle analyysin ja ehdotuksensa, onko tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen käynnistää myös suorien avustusten myöntäminen, josta tulisi säätää lailla. Analyysissä tulee ottaa huomioon muiden organisaatioiden, kuten Business Finlandin, liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön ja

ILMASTORAHASTON TOIMIOHJE

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ministeriöiden hallinnonalojen virastojen sekä Elyjen myöntämät avustukset sekä tukien myöntämiseen liittyvät hallinnolliset kustannukset ja mahdollisuus kanavoida mahdollista uutta tukea nykyisten tukiorganisaatioiden kautta.

Yhtiön tekemien sijoitusten ja rahoituksen kohteiden toiminnan tulee olla liiketaloudellisesti kannattavaa pitkällä aikavälillä. Yhtiö ei pyri toiminnallaan maksimoimaan tuottoa, vaan toimii erityistehtävayhtiönä ilmasto-, vähähiilisyys- ja digitaalisuuden edistämiseksi. Yhtiön tulee mitattavasti ja tavoitteellisesti seurata ja kehittää toimintansa tehokkuutta sille määritellyn tehtävän erityispiirteet huomioiden. Ilmastorahasto toimii lähtökohtaisesti pääomiensa tuotoilla, ml. sijoituksista ja rahoituksesta palautuvat varat. Näiden tuottojen tulee pääsääntöisesti kattaa ilmastorahaston rahoitustoiminta sekä hallinnolliset menot. Ilmastorahaston pääomatavetta arvioidaan valtion talousarvioprosessin yhteydessä.

Rahoituskohteita valitessaan yhtiön on erityisesti arvioitava se, mahdollistaako ilmastorahaston osallistuminen hankkeeseen investointiin joka ei muuten toteutuisi tai toteutuuko investointi ilmastorahaston mukana olon ansiosta suurempana tai aikaisemmin. Mikäli prosessin aikana yhtiön tietoon tulee, että ilmastorahaston rahoitusosio ei tuo hankkeeseen ajallista, määrällistä tai laadullista lisäarvoa suhteessa muuhun tarjolla olevaan yksityiseen ja julkiseen rahoitukseen, ilmastorahaston tulee vetäytyä hankkeesta.

Ilmastorahaston tulee sijoituspäätöksiä tehdessään arvioida sijoitusten vaikutuksia ilmastomuutokseen. Lisäksi yhtiön tulee huomioida investointien vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden kehitykseen ja varmistaa, ettei investoinneilla aiheuteta merkittävää haittaa luonnon monimuotoisuudelle. Kriteeristöissä huomioidaan ilmastomuutoksen torjunnan kannalta tarkoituksenmukainen mittaristo lyhyellä ja pitkällä aikavälillä hyödyntäen kansainvälisiä standardeja soveltuvin osin. Ilmastorahaston sijoituksille asetetaan kolmiportainen arviointimalli, joka koostuu taloudellisista ja muista kynnysarvoista, läpileikkaavista vaikutustavoitteista, sekä rahoituskohdekohtaisista tarkemmista vaikutustavoitteista. Kynnysarvojen tulee toteutua jokaisen sijoituksen osalta. Kynnysarvojen toteutuessa kohteiden lopullinen vertailu ja valinta tehdään vaikutustavoitteiden perusteella. Toimiohjeen liitteenä (liite 1) on tiedoksi ilmastorahaston vaikuttavuusmalli ja kriteeristö, joka voi muuttua ilmastorahaston hallituksen päätöksellä.

Kaikki ilmastorahaston sijoituspäätökset koskien osake- tai muita oman pääoman ehtoisia sijoituksia tehdään valtioneuvoston yleisistunnossa niin kauan kuin ilmastorahasto on valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettun lain (1368/2007, muutoksineen) ("omistajaohjaislaki") 2 §:n 5 momentin mukainen valtion kehitysyhtiö.

Työ- ja elinkeinoministeriö ryhtyy yhdessä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa toimenpiteisiin ilmastorahaston muuttamiseksi valtion erityistehtävayhtiöksi ilman valtion kehitysyhtiöstä.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Sen jälkeen, kun ilmastorahaston kehitysyhtiöstä on poistettu, tekee ilmastorahaston hallitus kaikki sijoituspäätökset.

Päätökset ilmastorahaston tekemistä sijoituksista ja hankkeisiin osallistumisista tuodaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan puoleltavaksi, kun ne ovat yli 20 miljoonaa euroa. Esittelijänä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa toimii työ- ja elinkeinoministeriö. Ilmastorahaston hallitus valmistelee päätökset työ- ja elinkeinoministeriölle. Ilmastorahaston hallituksen tekemät 5-20 milj. euron sijoitukset ja hankkeet tuodaan tiedoksi talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle kaksi kertaa vuodessa. Talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan puoleltavaksi tuotavien hankkeiden ja sijoitusten euromääristä rajaa tarkastellaan ilmastorahaston ensimmäisen toimintavuoden jälkeen.

4. Yhtiön pääoma

Ilmastorahastolla on käyttövaroja syyskuussa 2020 noin 70 MEUR. Mikäli Nesteen hallitus päättää, että yhtiö maksaa lokakuussa 2020 osingon toisen erän ja lisäosingon, käyttövaroihin tulee noin 30 miljoonan euron lisäys vuoden 2020 loppuun mennessä.

Ilmastorahastoa pääomitetään 300 miljoonalla eurolla valtion budjetista (vuoden 2020 seitsemäs lisätalousarvio, joka tulee voimaan joulukuussa 2020). Mainitun määrärahan puitteissa työ- ja elinkeinoministeriö voi pääomittaa yhtiötä valtioneuvoston yleisistunnon päätöksellä yhdessä tai useammassa erässä vuosien 2020-2022 aikana.

Yhtiön omistukset Postissa (49,9 %), Altiaassa (36,24 %), Vapossa (16,7 %) sekä Nordic Morningssa (100 %) siirretään takaisin valtion suoraan omistukseen ja valtioneuvoston kanslian hallintaan ja omistajaohjaukseen. Ilmastorahaston omistukseen jäävät Nesteen osakkeet (8,3 %).

Ilmastorahaston muodostamisen jälkeenkin Nesteen osakkeisiin liittyvä omistajaohjauksellinen toimivalta on edelleen kokonaisuudessaan valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolla. Nesteen osakkeiden osalta esim. niiden omistusosuuden muutoksista päätetään valtioneuvostossa valtioneuvoston kanslian esittelystä. Nesteen osakkeita ei voi myydä, pantata tai muutoin luovuttaa ilmastorahaston toiminnan rahoittamiseksi. Valtioneuvoston kanslia käyttää valtion ja tässä tapauksessa myös ilmastorahaston puolesta kaikkia Nesteen osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, kuten osallistuu ilmastorahaston puolesta Nesteen yhtiökokouksiin ja käyttää siellä valtion ja ilmastorahaston puolesta yhteistä äänivaltaa, kaikki Nestettä ja Nesteen osakkeita koskevat omistajan päätökset ja valtuutukset, yhtiötä koskeva tiedonvaihto ja kommunikointi sekä kaikki muut omistajaohjaukseen liittyvät tehtävät ovat valtioneuvoston kanslian vastuulla ja ne valmistellaan ja esitellään ratkaistavaksi valtioneuvoston kansliasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ilmastorahaston tulevaisuuden käyttöpääoma perustuu osakeomistusten osinkotuottoihin (ainakin Neste 8,3 %), budjetirahoitukseen ja toiminnan tuottoihin. Yhtiön saamia osinkotuottoja ei tulouteta valtion budjettitalouteen.

5. Hallinto

5.1. Yhtiön hallituksen kokoonpano

Ilmastorahastolla on hallitus, johon kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Ilmastorahaston hallituksen jäseniksi valitaan henkilöitä näiden asiantuntemuksen perusteella valtioneuvoston asettamien tasa-arvotavoitteiden mukaisesti. Hallitukseen valittavien henkilöiden asiantuntemuksen tulee olla monipuolista. Hallituksen jäsenen tausta voi olla liike-elämästä, yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, julkishallinnosta tai tutkimusmaailmasta. Yhtiön hallituksen nimittää työ- ja elinkeinoministeriö ilmastorahaston yhtiökokouksessa, joka myös päättää hallituspalkkioista. Hallituksen tehtävät määräytyvät osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

5.2. Sijoitusneuvosto

Poikkeuksellisten näkökulman varmistamiseksi ilmastorahastolla on sijoitusneuvosto. Sijoitusneuvoston tehtävänä on muodostaa näkyvä valtioneuvoston yhteisistä strategisista tavoitteista ilmastorahaston toimintaan. Tämä osaltaan varmistaa, että ilmastorahaston toiminta on yhteensopiva keskeisten hallinnonalojen tavoitteiden kanssa ja huomioi toimintaympäristössä tapahtuvan kehityksen. Tarkoituksena on parantaa ilmastorahaston toiminnan vaikuttavuutta toimeenpanna horisontaalisia tavoitteita ilmastomuutoksen torjumiseen, digitalisaation edistämiseen ja teollisuuden vähähiilisyden vauhdittamiseen. Sijoitusneuvosto antaa kirjallisen arvion vuosittain TEM:lle siitä, miten ilmastorahaston tulisi kehittää toimintaansa tavoitteidensa saavuttamiseksi. TEM ottaa huomioon arvion osana omistajaohjausprosessia.

Sijoitusneuvoston kokouksissa käsitellään ensisijaisesti yhtiön sijoitustoimintaan ja sen yleiseen toimintaympäristöön liittyviä ajankohtaisia teemoja. Sijoitusneuvosto ei käsitelly yksittäisiä sijoitus- tai irtaantumispäätöksiä. Yhtiön toimintaa ja sen tuloksia esitellään kokouksissa. Työ- ja elinkeinoministeriön nimittämässä sijoitusneuvostossa ovat ilmastorahaston alkuvaiheessa edustettuna TEM:n lisäksi VNK, VM, YM ja LVM. Neuvoston kokoonpanon mahdollista laajennustarvetta esimerkiksi tutkimusmaailman arvioidaan ilmastorahaston ensimmäisen toimintavuoden jälkeen. Sijoitusneuvoston puheenjohtajuus on kiertävä. Sijoitusneuvoston jäsenille ei makseta palkkioita.

Sijoitusneuvoston puheenjohtaja kutsuu sijoitusneuvoston kokoukset koolle. Kokouksia järjestetään vuosittain vähintään 2-4 kertaa. Kutsu kokoukseen lähetetään sen jäsenille sähköpostilla tai muulla vastaavalla tavalla vähintään yhtä viikkoa ennen kokouspäivää.

ILMASTORAHASTON TOIMIOHJE

Sijoitusneuvosto hyväksyy itselleen työjärjestyksen.

Liite 1

toteutua jokaisen sijoituksen osalta. Kynnysarvojen toteutuessa kohteiden lopullinen vertailu ja valinta tehdään vaikutustavoitteiden perusteella.”

Kunkin sijoituspäätöksen arvioinnin perustana on kolmiportainen kriteeristö:

6. Toiminnan arviointi

Vuosittaisen arvioiden lisäksi vuoden 2022 loppupuolella arvioidaan laaja-alaisesti Ilmastorahaston käynnistymisen onnistuminen sisältäen perusteellisen arvion Ilmastorahaston instrumenteista. Lisäksi samassa yhteydessä tarkastetaan mahdollisen lisäpääomituksen tarve. Samalla tarkastellaan Ilmastorahaston pääoman määrää suhteessa toiminnan jatkuvuuteen.

7. Raportointi omistajalle

Yhtiö raportoi neljännesvuosittain toiminnastaan työ- ja elinkeinoministeriölle ja lisäksi VNK:lle, VM:lle, YML:lle ja LVM:lle.

Raportoinnin osia ovat mm:

- yhtiön markkinakatsaus
- yhtiökohtainen tuloslaskelma- ja taseinformaatio
- tehdyt sijoitukset ja toiminnan vaikuttavuus, ml. ilmastovaikutusten osalta, mittarien toteuma
- omistusten kehitys
- myyntitulo- ja myyntivoittokertymä
- yhtiökohtaiset kommentit ja tulevaisuusarvio
- muu erikseen sovittavat asiat

Muiden valtio-omisteisten yhtiöiden tapaan, yhtiö toimittaa taloudellisen neljännesvuosiraportin valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle sen ohjeistukseen perustuen.

8. Raportointi talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle

Työ- ja elinkeinoministeriö raportoi Ilmastorahaston toiminnasta vuosittain talouspoliittiselle ministerivaliokunnalle, ja merkittävistä tapahtumista raportoidaan lisäksi erikseen. Raportoinnin tehtävänä on tavanomaisen taloudellisen perustiedon lisäksi tuottaa valiokunnalle informaatiota, jonka avulla voidaan tarkastella asetettujen strategisten ehtojen noudattamista ja tavoitteiden toteutumista.

Ilmastorahaston vaikuttavuusmalli ja kriteeristö

”Ilmastorahasto Oy on erityistehtäväyhtiö, jonka toiminta keskittyy ilmastomuutoksen torjumiseen, teollisuuden vähähiilisyyden vauhdittamiseen ja digitalisaation edistämiseen. Ilmastorahaston tehtävänä on suomalaisten yritysten hiilijalanjäljen vähentäminen ja hiilikädenjäljen vahvistaminen sekä innovatiivisten ilmasto- ja digiratkaisuiden edistäminen tavoitteena kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja luonnonvarojen käytön tehostaminen. Lisäksi ilmastorahasto voi rahoittaa myös muita digitalisaatiohankkeita.”

Yksityisiä ja julkisia toimijoita täydentävän valtion omistaman erityistehtäväyhtiön on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että sen rahoitusosioilla on selkeä positiivinen vaikutus rahoituskokonaisuuksien toteutumiseen ja lisäksi laajemmat yhteiskunnalliset positiiviset vaikutukset ovat todennettavissa.

Tässä liitteessä kuvataan viitekehys vaikuttavuusmallista ja kriteeristöä, jota käytetään Ilmastorahaston toiminnan kohdistamisen ohjeena. Digitalisaatiota koskeissa hankkeissa kriteeristöä noudatetaan soveltuvin osin. Tämä kriteeristö käsittelee Ilmastorahaston muuta kuin avustusmuotoista rahoitustoimintaa. Avustusmuotoista toimintaa koskeva kriteeristö määritellään myöhemmin, kun avustustoiminnan rooli osana Ilmastorahaston toimintaa tarkentuu.

Ilmastorahaston vaikuttavuusmalli ja olemassa olevien viitekehysten hyödyntäminen

”Ilmastorahaston tulee sijoituspäätöksiä tehdessään arvioida sijoitusten vaikutuksia ilmastomuutokseen. Lisäksi yhtiön tulee huomioida investointien vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden kehitykseen. Kriteeristössä huomioidaan ilmastomuutoksen torjunnan kannalta tarkoituksenmukainen mittaristo lyhyellä ja pitkällä aikavälillä hyödyntäen kansainvälisiä standardeja soveltuvin osin.”

Erityistehtäväyhtiön tavoitteena on pääasiassa toimiohjeen mukaisten yhteiskunnallisten vaikutusten aikaansaaminen. Jotta yhtiön toiminta kohdistuu tavoiteltuun yhteiskunnalliseen muutokseen, tulee päätöksiä ohjata kriteeristö, joka kattaa tasapainoisesti tavoiteltavat vaikutukset.

Ilmastorahaston investointipäätösten valmistelussa huomioitavaksi soveltuvin osin on olemassa useita relevantteja eri viitekehysjä ja kriteeristöjä, kuten EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmä, nk. EU-taksonomia, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, EIB:n lainoituspolitiikan ehdot sekä ympäristöministeriön asettaman työryhmän kestävän elvytyksen kriteeristö. Rajapintoja näihin on sisällytetty seuraavassa luvussa esitettyyn kriteeristöön.

Investointipäätösten kolmiportainen kriteeristö

”Ilmastorahaston sijoituksille asetetaan kolmiportainen arviointimalli, joka koostuu taloudellisista ja muista kynnysarvoista, läpileikkaavista vaikutustavoitteista sekä rahoituskohdekohtaisista tarkemmista vaikutustavoitteista. Kynnysarvojen tulee

1. Kynnys ehdot:

- **Määritelmä:** Jokaisen rahoituspäätöksen tulee läpäistä kynnys ehdot. Kynnys ehtojen täyttymisen jälkeen rahoitusmahdollisuuksien priorisointi ja vertailu tapahtuvat pääosin Ilmastorahaston vaikutuskriteerin sekä rahoituskohdekohtaisen tarkastelun nojalla.
- **Kynnys ehdot:**
 1. Jokaisella sijoituskohteella tulee olla mm. osaamisen ja rahoituksen osalta uskottava suunnitelma vähintään itsensä kannattelevaan liiketoimintaan. Ilmastorahaston tarkasteluajakäänne kannattavuudelle voi olla tavanomaisia pidempi.
 2. Ilmastorahaston rahoituksen todennettava lisäarvo osana rahoituskokonaisuutta: investointi toteutuu ylipäätään tai tapahtuu aiemmin, laajempaan tai Suomeen kohdistuen verrattuna sen toteutumiseen ilman Ilmastorahaston rahoitusosuutta.
 3. Sijoitus läpäisee EU-taksonomian nk. do no significant harm -tarkastelun.

2. Ilmastorahaston vaikutuskriteerit:

- **Määritelmä:** Kynnys ehtojen täytyttyä rahoituskohteiden priorisointi pohjautuu ensisijaisesti vaikutuskriteereihin sekä rahoituskohdekohtaiseen tarkasteluun. Vaikutuskriteerit arvioidaan jokaista rahoituspäätöstä tehtäessä. Lisäksi ennen päätöstä rakennetaan mekanismi tavoiteltujen vaikutusten todentamiseen ja seurantaan.
- **Vaikutuskriteerit:**
 1. Päästövähennyspotentialiaali Suomessa ja maailmalla
 2. Tuottavuuspotentialiaali
 - Voidaan arvioida esim. TKI- ja/tai Suomen osaamis pääomakontribuutioon
 - Tuottavuuspotentialiaali kytkeytyy suoraan myös korkean lisäarvon työliisyy svaikutukseen
 3. EU-taksonomian mukaisuus (kyllä/ei)
 - Osana taksonomian mukaisuutta arvioidaan do no significant harm -tarkastelun lisäksi substantial contribution ja minimum safeguards -näkökulmat.
 - Huomioiden, että EU-taksonomian kattavuudessa on toistaiseksi puutteita, tiukasti tulkittu taksonomian mukaisuus on rahoituskohteelle eduksi, mutta ei välttämätön ehto.
 4. Liiketoimintapotentiaali, tuottavuushyödyt ja arvonnäkökulma, jonka rahoitus mahdollistaa Suomessa rekisteröityneille toimijoille.

3. Aihiokohtainen tarkastelu:

- **Määritelmä:** Ilmastorahaston toiminta liittyy lukumääräisesti rajalliseen määrään euromääräisesti hyvin merkittäviä rahoituskokonaisuuksia. Yksittäiset

ILMASTORAHASTON TOIMIOHJE

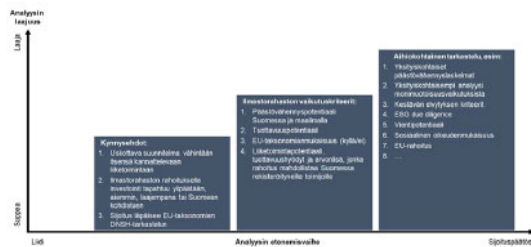

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

rahoituskokonaisuudet voivat edustaa keskenään hyvin erilaisia toimialoja. Vastuullisten sijoituspäätösten tekeminen edellyttää näin ollen erittäin perusteellista hankekohtaista analyysiä ja arviointia. Rahoituskohteesta riippuen hyvin erilaiset asiat saattavat olla keskeisimpiä niin vaikuttavuuden kuin riskienkin näkökulmasta. Aihiokohtainen analyysi voi syventää kohteesta riippuen arviota mm. luonnon monimuotoisuusvaikutuksista, vientipotentiaalista tai sosiaalinen oikeudenmukaisuuden kysymyksistä

- Mikäli tällaisia muita välillisiä vaikutuksia käytetään merkittävänä päätöksentekokriteerinä, tulee analyysi- ja valmisteluvaiheessa pystyä kvantifioimaan tavoitellut välilliset vaikutukset sekä rakentamaan mekanismin näiden todentamiseen ja seurantaan mahdollisen investoinnin jälkeen myös näiden osalta.
- Aihiokohtaisessa tarkastelussa voidaan hyödyntää myös Kestävän elvytyksen työryhmän kriteereitä ja/tai YK:n kestävän kehityksen tavoitteita (SDGs)
- Aihiokohtaisessa tarkastelussa huomioidaan kytkeytyminen EU-rahoitukseen ja mahdollisuudet vivuttaa esim. EU-rahoitusta. Mikäli kohde hakee myös EIB-rahoitusta, aiheeseen sovelletaan EIB:n lainoituspolitiikan ehtoja

Kuva 1: Ilmastorahaston kolmiportainen kriteeristö

Some or all of the services described herein may not be permissible for KPMG audit clients and their affiliates or related entities.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2022 KPMG Oy Ab, a Finnish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Confidential